

Fædre holdere længere orlov – og vil gerne have mere tid med deres børn

Indledning

Med de nye barselsregler fra august 2022 har Danmark fået ny lovgivning, som giver fædre individuel ret til 11 ugers orlov med sit barn. Herudover har forældrene ret til 26 ugers orlov, som kan deles mellem forældrene. Formålet med nye regler er at øge ligestillingen på arbejdsmarkedet og i familierne og samtidig bidrage med mere fleksible vilkår til soloforældre og regnbuefamilier.

Denne analyse giver et aktuelt billede af, hvor meget orlov Djøf-medlemmer tager, når de får børn. Den viser, at mænd nu i gennemsnit tager knap fire måneders orlov – en markant stigning i forhold til 2021, hvor gennemsnittet var tre måneder. Udviklingen er især tydelig blandt privatansatte mænd.

Selv om man i Danmark via overenskomstsyste­met og på virksomhedsniveau har sikret øremærkede orlovsrettigheder til fædre, er der fortsat en række lønmodtagere, som bliver ansat på individuel kontrakt uden en overenskomst at læne sig op ad. Og langt fra alle arbejdspladser tilbyder fuld løn under barsel.

Dermed har forældre i Danmark meget forskellige vilkår for at kunne holde orlov med børn.

Undersøgelser har vist, at særligt mænd tilskriver løn under barsel en afgørende betydning for afholdelse af barsel. Det gælder i særdeleshed afholdelse af den generelle barselsorlov, men også i væsentlig grad afholdelse af øremærkede barselsuger.¹

Adgang til løn under barsel kan bidrage til at mindske de indkomstmæssige uligheder mellem mænd og kvinder forbundet med barsel. Det gælder både i forhold til at understøtte en mere lige fordeling af fravær fra arbejdsmarkedet mellem forældrene og i forhold til at forkorte perioden med lavere indtjening for den barslende forælder. Løn spiller nemlig en vigtig rolle for, hvordan forældre forholder sig til både egen og deres partners barsel, og har i særdeleshed betydning for, hvor meget barsel mænd holder.

Djøf har sammen med Tænketa­nken Equalis, DM og IDA etableret Barselsalliancen for i samlet flok at sætte fokus på, at vi ikke er i mål med en tidssvarende lovgivning om barsel – om end vi tog et væsentligt og vigtigt skridt med ændringerne i 2022. I Barselsalliancen

¹ Tænketa­nken Equalis, analyse: Løn under barsel er afgørende for, hvor meget og hvordan barsel fordeles, men også hvilken arbejds­giver man vil arbejde for, september 2023

har vi bl.a. fokus på det uhensigtsmæssige i, at en række privatansatte medlemmer er underlagt krav om bestemt anciennitet som betingelse for at kunne få løn under orlov.

Herudover har arbejdsmarkedets parter og en række arbejdsgivere fortsat en væsentlig opgave i at sikre bedre lønrettigheder under orlov. Gode lønrettigheder under barsel ser ud til at have stor indflydelse på rekruttering og tilknytning af relevant arbejdskraft.

Analysen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøf-medlemmer med små børn og skal ses som et bidrag til at se på udviklingen af hvor meget orlov forældre holder efter de nye barselsregler er trådt i kraft for denne del af arbejdsmarkedet. Den giver ny viden om, hvordan orlov faktisk fordeles i praksis – og hvad der fortsat står i vejen for en mere lige fordeling af ansvar, tid og muligheder i småbørnsfamilier.

Analysen viser

- I 2021 tog mænd i gennemsnit tre måneders barselsorlov. Den nyeste måling viser, at gennemsnittet nu nærmer sig fire måneder (3,9).
- Næsten hver tredje mand (30 %), der har afholdt orlov, tager nu mere end fire måneders orlov. I 2021 gjaldt det kun hver tiende (12 %). Samtidig tager halvdelen (50 %) af alle fædre i dag mere end tre måneders orlov – en markant stigning fra 30 % i 2021.
- Både privat- og offentligt ansatte mænd tager længere barselsorlov end tidligere. I 2021 var der blot 7% privatansatte mænd der tog mere en 4 måneders orlov, i 2025 var det 33%. I 2021 var der 14% mænd i den offentlige sektor som tog mere end fire måneders orlov. I 2024 var det 28%.
- Der ses samtidig et tydeligt fald i andelen af mænd, der tager under to måneders orlov. I 2021 gjaldt det 40% af de privatansatte og 25% af de offentligt ansatte, mens tallene i 2025 er faldet til henholdsvis 17% og 12%. Det tyder på, at de største ændringer i orlovsmønstret er sket blandt privatansatte fædre.
- 40% af mændene vil gerne have haft en længere orlov, det samme gælder for 51% af kvinderne.
- Manglende løn under orlov er en vigtig grund til at holde mindre orlov end ønsket for både mænd og kvinder

Djøj mener

Funktionærloven bør ændres, så den bliver tidssvarende i forhold til forældres muligheder for at holde orlov med børn. Ifølge Funktionærloven har kvinder kun ret til fravær med halv løn fra fire uger før forventet fødsel til 14 uger efter fødslen, og loven indeholder intet om fædre eller medforældres individuelle ret til barsel. Dermed er en stor gruppe lønmodtagere betydeligt dårligere stillet, når det gælder løn under barsel. Det er uholdbart, også henset til, at barselsvilkår i dag ses at være et væsentligt konkurrenceparameter mange steder på det private arbejdsmarked.

Krav om anciennitet som betingelse for løn under barsel skal afskaffes. Det hører en anden tid til at anse løn under barsel som et vilkår, man skal gøre sig fortjent til og rimer slet ikke på et arbejdsmarked, hvor en række virksomheder markedsfører sig på gode barselsvilkår i kampen om kompetencer og arbejdskraft. Krav om anciennitet rammer desuden i særlig grad kvinder, som i højere grad oplever at være stavnsbundet til en arbejdsplads af frygt for at miste retten til løn under barsel. Og det koster på karrieremuligheder, livsindkomst og pension. Krav om anciennitet som vilkår for løn under barsel svækker dermed også jobmobiliteten, hvilket er en væsentlig og uhensigtsmæssig barriere for forældres muligheder på arbejdsmarkedet.

Refusionsreglerne skal justeres, så de bidrager til at fremme en lige deling af barselorloven. Med de nuværende bruger den forælder, der holder orlov først, hele refusionsperioden. Det betyder, at den anden forældres arbejdsplads - typisk farens - ikke modtager refusion for barselsperioden. Det er en barriere for fædre og deres arbejdspladser, at refusionsreglerne ikke understøtter fædres muligheder for at gøre brug af den øremærkede del af orloven. Derfor bør antallet af øremærkede refusionsuger som minimum følge antallet af øremærkede orlovsuger, så der i alt er 11 ugers øremærkede uger med refusion til hver forælder, og den samlede refusionsperiode bør følgelig udvides.

Indhold

Indledning.....	2
Analysen viser.....	3
Djøf mener.....	4
Resultater	6
Hvor mange mænd og kvinder tager barsel på tværs af sektorer	6
Fædre tager længere orlov	8
Kvinders orlovsmønstre er uændrede.....	10
Hver anden får den orlov, de ønsker	11
Metode.....	12

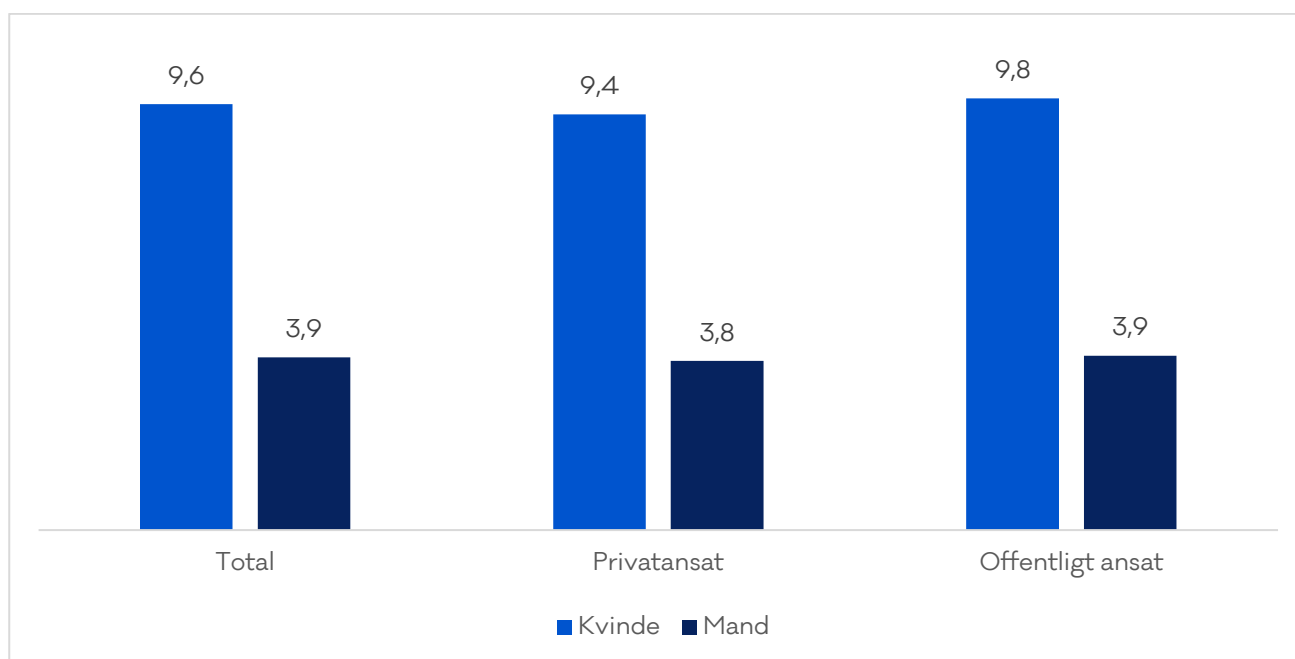
Resultater

Hvor mange mænd og kvinder tager barsel på tværs af sektorer

Næsten alle erhvervsaktive medlemmer af Djøf tager orlov, når de får børn. Hele 98 % svarer nemlig, at de enten har holdt orlov eller planlægger at gøre det. Der er dog fortsat en forskel på længden af orlovsperioden blandt mænd og kvinder. Ifølge undersøgelsen holder kvinder nemlig i gennemsnit 10 måneders orlov, mens mænd i gennemsnit holder knap fire måneder (3,9).

Der er ikke store forskelle i orlovs længden, når man sammenligner personer, ansat i den offentlige sektor med personer, ansat i den private sektor. Privatansatte mænd holder i gennemsnit 3,8 måneders orlov, mens offentligt ansatte i gennemsnit holder 3,9 måneder. Blandt kvinder er forskellen lidt større. Privatansatte kvinder har i gennemsnit en orlovsperiode på 9,4 måneder, mens tallet for offentligt ansatte er 9,8.

Figur 1: Sammenligning af mænds og kvinders gennemsnitlige orlovsperiode opdelt på sektor (angivet i måneder)

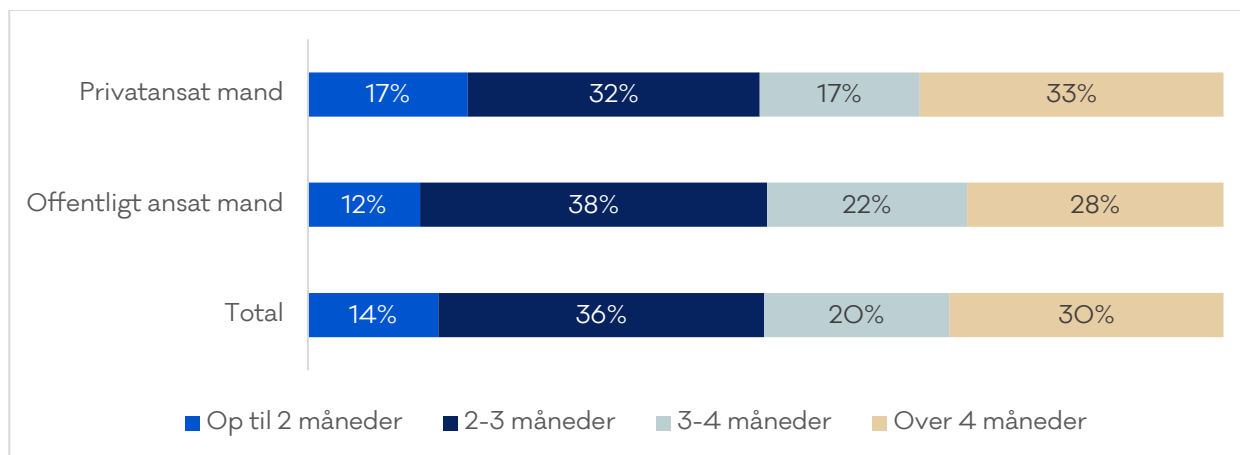

Note: Kun dem, der har afholdt orlov (N = Total Kvinde 1.615, N = Privatansatte kvinder = 544, N = Offentligt ansatte kvinder 1.071, N = Total Mand 604, N = Privatansatte mænd 229, N = Offentligt ansatte mænd 375)

Spørgsmål: Tog du orlov (barsels- eller forældreorlov) i forbindelse med dit yngste barn? Her tales om den samlede orlovsperiode, også hvis der har været flere perioder.

Ifølge undersøgelsen har halvdelen af de mænd, der har taget orlov, haft en orlovperiode på over 3 måneder. Der er ingen imidlertid ingen signifikante forskelle i længden af den orlov, som mænd holder, på tværs af sektor.

Figur 2: Mænds samlede orlovperiode opdelt på sektor (angivet i måneder)

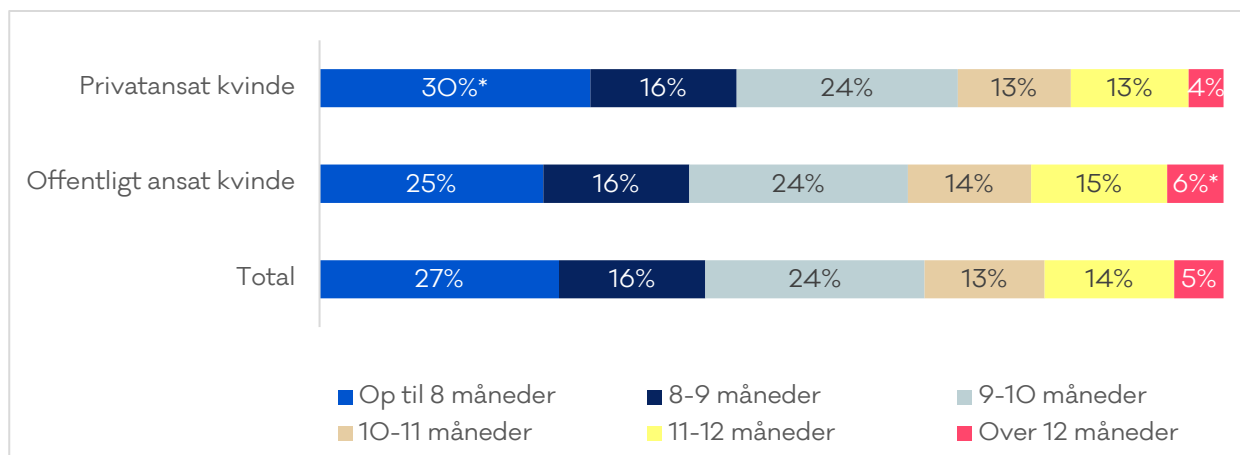

Note: Mænd, der har afholdt orlov med deres yngste barn (N = Privatansat 229, N = Offentligt ansat 375, N = Total 604)

Spørgsmål: Tog du orlov (barsels- eller forældreorlov) i forbindelse med dit yngste barn? Her tales om den samlede orlovperiode, også hvis der har været flere perioder.

Næsten en tredjedel (32 %) af kvinderne, der har taget orlov, har haft en orlovperiode på over 10 måneder. Ser man på forskelle mellem sektorer, tager 5 procentpoint flere kvinder i den private sektor op til 8 måneders orlov (30 %) sammenlignet med den offentlige sektor (25 %), mens 2 procentpoint flere kvinder i den offentlige sektor holder over 12 måneders orlov.

Figur 3: Kvinders samlede orlovsperiode opdelt på sektor (angivet i måneder)

*Indikerer, at der er signifikant forskel mellem privatansatte og offentligt ansatte kvinder

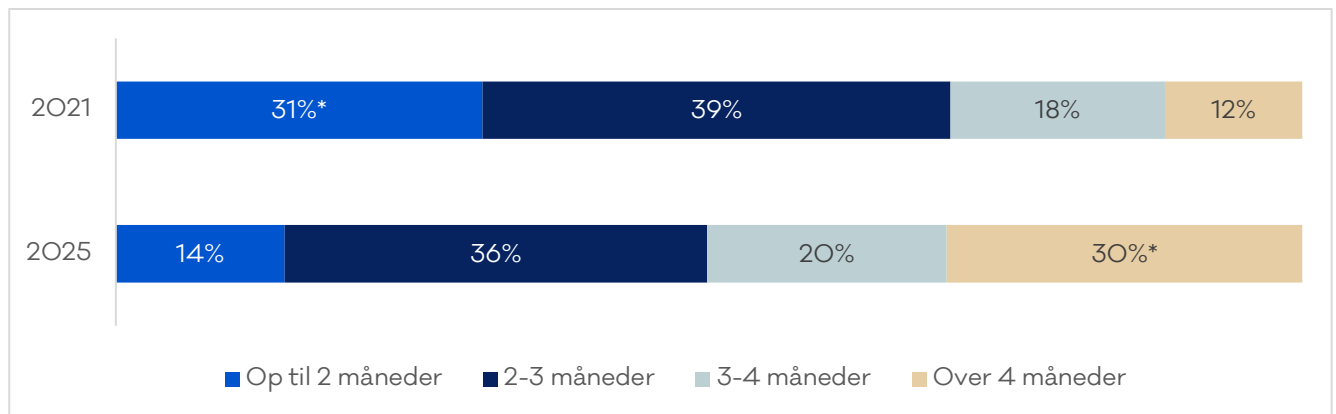
Note: Kvinder, der har afholdt orlov med deres yngste barn (N = Privatansat 544, N = offentligt ansat 1.071, N = Total 1.615)

Spørgsmål: Tog du orlov (barsels- eller forældreorlov) i forbindelse med dit yngste barn? Her tales om den samlede orlovsperiode, også hvis der har været flere perioder.

Fædre tager længere orlov

Barsels- og orlovsundersøgelsen blev senest gennemført i juni 2021. Undersøgelsen fra 2025 peger på, at der er sket en udvikling i orlovs længden blandt mænd. I 2021 tog mænd i gennemsnit tre måneders orlov, mens den nyeste måling viser, at gennemsnittet nu nærmer sig fire måneder (3,9). Denne udvikling afspejles også i nedenstående figur 4. Blandt mænd, der har afholdt orlov, er det nu næsten hver tredje (30 %), der tager over fire måneder, hvor det i 2021 kun gjaldt omkring hver tiende (12 %). Desuden tager 50 % af alle fædre i dag mere end tre måneders orlov, hvilket er en stigning i forhold til de 30 % i 2021.

Figur 4: Udvikling i mænds orlovsperiode

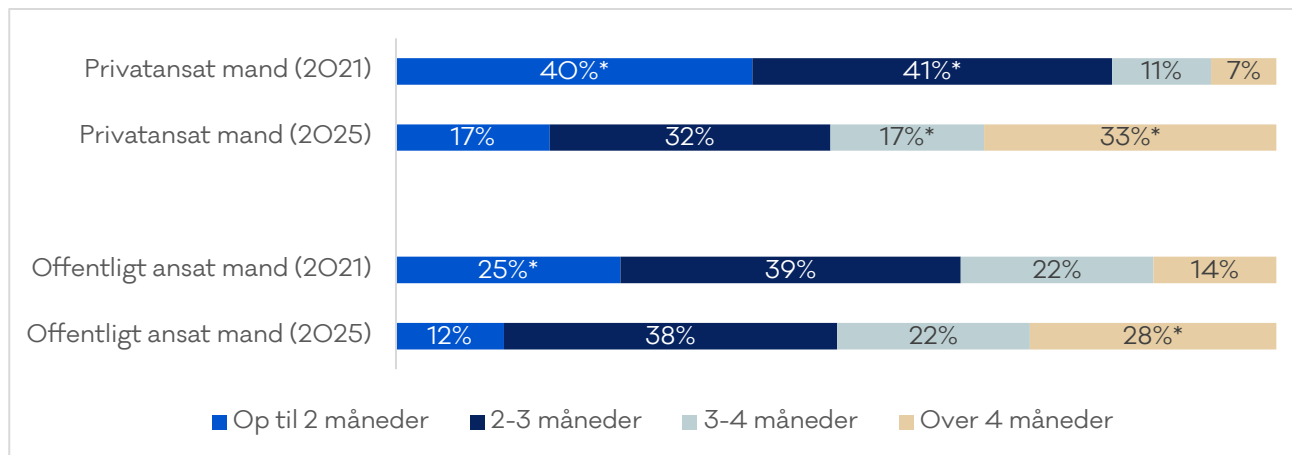
*Indikerer, at der er signifikant forskel mellem 2021 og 2025

Note: Mænd, der har afholdt orlov med deres yngste barn (N = (2021) 786, N = (2025) 604)

Spørgsmål: Tog du orlov (barsels- eller forældreorlov) i forbindelse med dit yngste barn? Her tales om den samlede orlovsperiode, også hvis der har været flere perioder.

Undersøgelsen viser, at både privat- og offentligt ansatte mænd tager længere orlov end tidligere. I 2021 tog 7% af de privatansatte og 14% af de offentligt ansatte mere end fire måneders orlov. I 2025 er andelen steget til henholdsvis 33% og 28%. Det svarer til en stigning på 26 procentpoint blandt privatansatte og 14 procentpoint blandt offentligt ansatte. Samtidig ses et fald i andelen af mænd, der tager under to måneders orlov. I 2021 gjaldt det 40% af de privatansatte og 25% af de offentligt ansatte. I 2025 er andelen faldet til henholdsvis 17% og 12%, svarende til et fald på 23 procentpoint blandt privatansatte og 13 procentpoint blandt offentligt ansatte. Tallene indikerer, at de største ændringer i fædres orlovs længde er sket blandt privatansatte.

Figur 5: Udvikling i mænds orlovsperiode opdelt på sektor

*Indikerer, at der er signifikant forskel mellem 2021 og 2025 inden for hver sektor

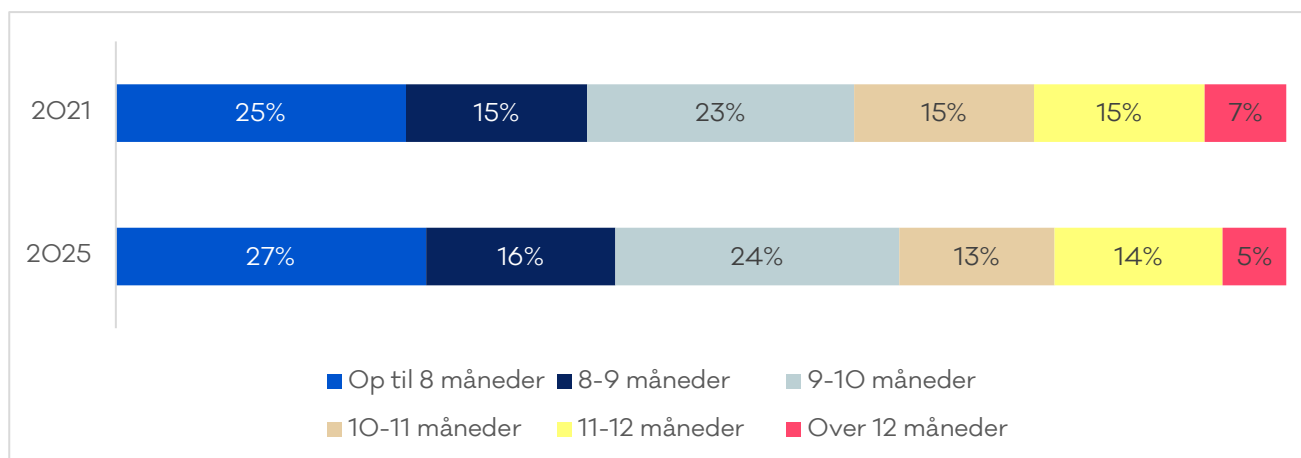
Note: Mænd, der har afholdt orlov med deres yngste barn (N = Privatansat mand (2021) 284, N = Privatansat mand (2025) 229, N = Offentligt ansat mand (2021) 502, N = Offentligt ansat mand (2025) 375)

Spørgsmål: Tog du orlov (barsels- eller forældreorlov) i forbindelse med dit yngste barn? Her tales om den samlede orlovsperiode, også hvis der har været flere perioder.

Kvinders orlovsmønstre er uændrede

Blandt kvinder, der har afholdt orlov, ses ikke en tilsvarende udvikling i orlovs længde som blandt mænd. Den gennemsnitlige orlovsperiode for kvinder var 10 måneder i 2021, og ifølge denne undersøgelse er dette tal uændret. Dette er også fremhævet i nedenstående figur 6, hvor der ingen signifikante ændringer er fra 2021 til 2025.

Figur 6: Udvikling i kvinders orlovsperiode

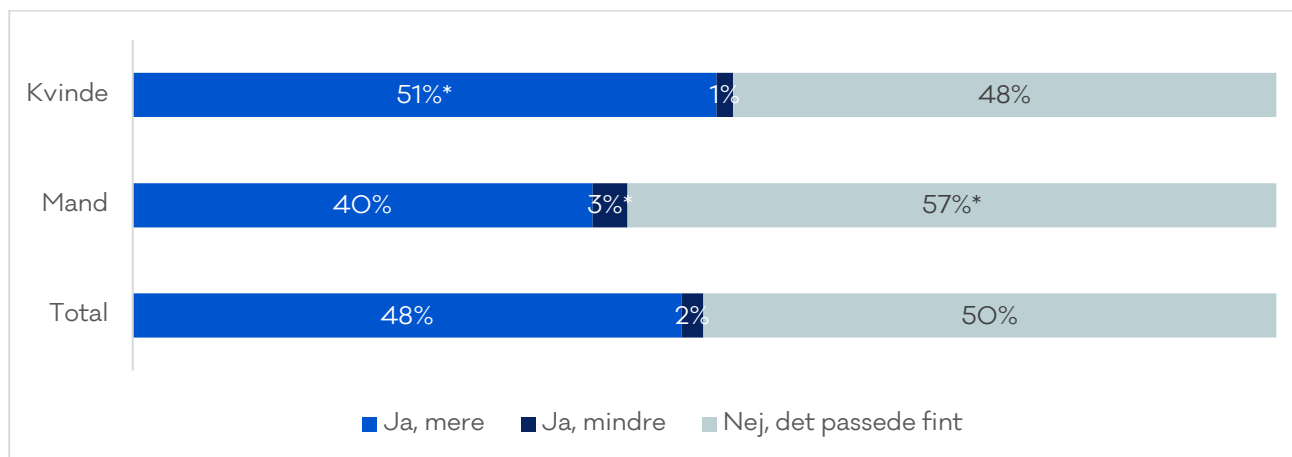
Note: Kvinder, der har afholdt orlov med deres yngste barn (N = (2021) 1.860, N = (2025) 1.615)

Spørgsmål: Tog du orlov (barsels- eller forældreorlov) i forbindelse med dit yngste barn? Her tales om den samlede orlovsperiode, også hvis der har været flere perioder.

Hver anden får den orlov, de ønsker

Halvdelen af de erhvervsaktive medlemmer af Djøf vurderer, at længden af deres orlov er/var passende. 48 % ville gerne have haft længere orlov, mens kun 2 % foretrækker en kortere periode. Undersøgelsen peger samtidig på, at der er forskelle mellem mænd og kvinder i deres vurdering af orlovens længde. En større andel blandt mænd sammenholdt med kvinder angiver, at orlovsperioden er passende. Til forskel svarer 51 % af kvinderne, at de ville gerne have haft længere orlov mod 40 % af mændene. Ligeledes ville flere mænd (3 %) end kvinder (1 %) gerne have haft mindre orlov.

Figur 7: Vurdering af orlovens længde

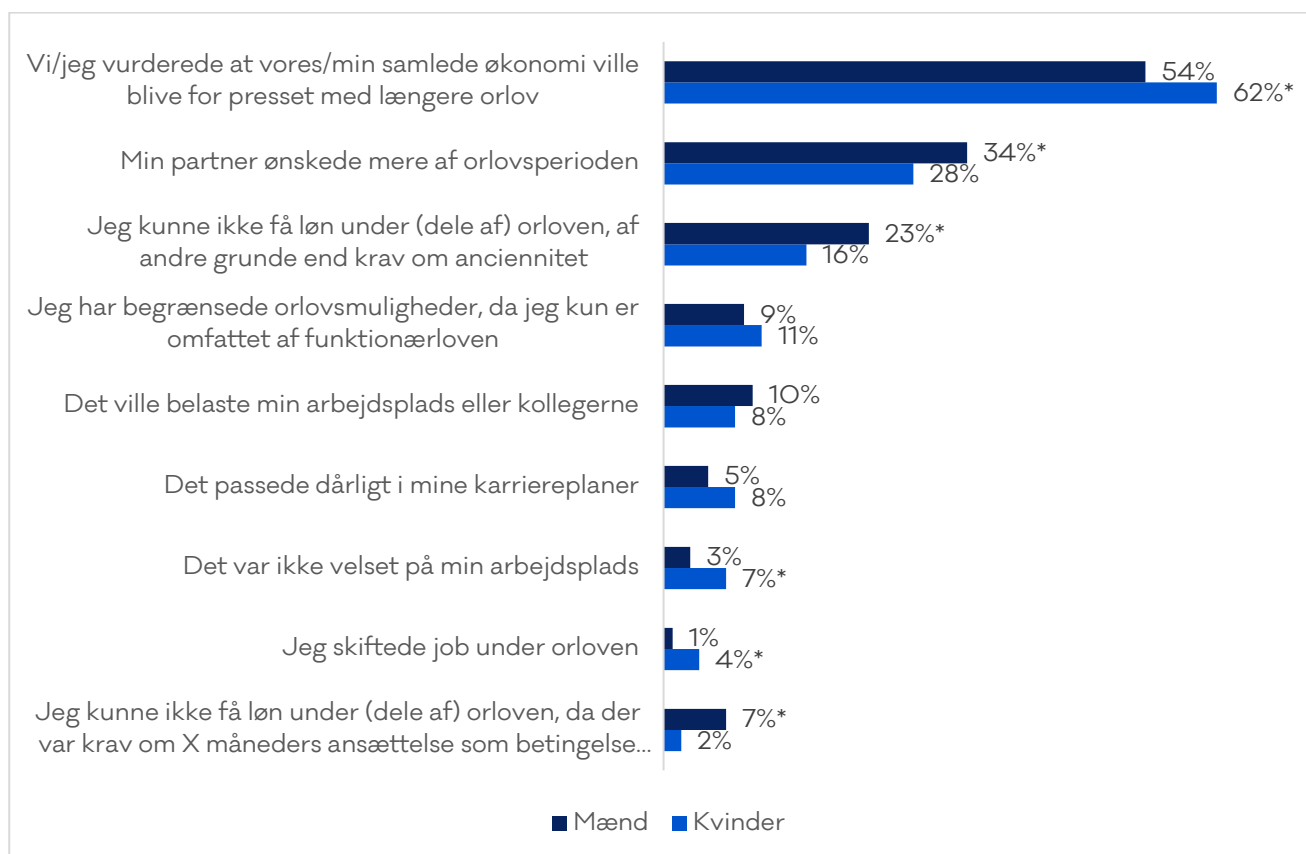
* Indikerer, at der er signifikant forskel mellem kvinder og mænd

Note: Dem, der har afholdt eller afholder orlov med deres yngste barn (N = Kvinde 1.922, N = Mand 751, N = Total 2.673)

Spørgsmål: Ville du gerne have haft mere eller mindre orlov, end du havde/har?

Mænd og kvinder vælger i høj grad samme grunde, når de bliver spurgt til, hvad der hindrede dem i at tage så meget orlov, som de ønskede, men der er dog mindre forskelle. For både mænd og kvinder er den samlede økonomi den vigtigste faktor. Den bliver dog valgt af flere af kvinderne (62 %) end af mændene (54 %). For både mænd og kvinder er manglende løn under orlov den tredjehyppigste grund. Den fylder dog mere blandt mændene, hvor knapt hver fjerde (23%) angiver den, end blandt kvinder, hvor 16 % angiver denne grund.

Figur 8: Hindringer for at tage så meget orlov som ønsket

* Indikerer, at der er signifikant forskel mellem kvinder og mænd

Note: Dem, der gerne ville have haft mere orlov (N = Kvinde 939, N = Mand 291, N = Total 1.230)

Spørgsmål: Hvad hindrede dig i at tage så meget orlov, du ønskede? (Vælg op til tre svar)

Metode

Undersøgelsen er en opfølgning på den undersøgelse, som blev gennemført i 2021.

Juli 2025

Analysen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøfs erhvervsaktive medlemmer i alderen 25-45 år med børn i alderen 0-6 år. Undersøgelsen er udsendt til 42.560 medlemmer, hvoraf 2.930 personer i målgruppen har besvaret hele eller dele af spørgeskemaet. Svarprocenten kan ikke beregnes, da vi ikke ved hvor stor en andel af dem, der har modtaget undersøgelsen, der har børn i alderen 0-6 år. Af de 2.930 respondenter er 828 mænd og 2.102 kvinder. Resultaterne skal ses i lyset af denne kønsfordeling.

Eftersom det ikke har været tvungent at besvare alle spørgsmål, varierer andelen af respondenter, der har svaret, fra spørgsmål til spørgsmål.

Dataindsamlingen er gennemført i perioden fra den 4. til 23. april 2025.